

Sorgskap Skagen, voor een prettig en gezond leven.

Domein overstijgend samenwerken in de ouderenzorg in Schagen.

“Het systeem trotseren”.

Aanleiding.

In Buurthuis Loet 10 komt wekelijks in de Buurtkamer een groep mensen bijeen met geheugenproblemen. Wonen Plus Welzijn is verantwoordelijk voor deze activiteit. In het beleidsplan van Buurthuis Loet 10 staat dat ze een bijdrage willen leveren aan de dementievriendelijke gemeente. Dat past ook helemaal bij hun missie. De vraag is natuurlijk hoe. Wonen Plus Welzijn organiseert door de hele gemeente dit soort Buurtkamers. Het doel is om mensen met een dementie daar op te vangen en samen met hun eigen netwerk zo lang mogelijk in hun eigen omgeving te houden en een opname in het verpleeghuis te voorkomen. Woon Zorggroep Samen is in Warmenhuizen gestart met een Living Lab Warmenhuizen. Aanleiding was het dreigende personeelstekort bij de Woon Zorggroep Samen. Nu is de focus het welzijn van de bewoners van Warmenhuizen en staat de eigen organisatie niet meer centraal. Samen met de dorpsraad noemen ze het initiatief Mooi Leven in Warmenhuizen. Dit initiatief is van, voor en met inwoners van Warmenhuizen om te zorgen voor een omgeving waar mensen langer in goede gezondheid en met plezier kunnen blijven wonen. Daarnaast is er in Warmenhuizen Het Trefpunt Gezond en ZO. Ook een initiatief van de Dorpsraad. Het Trefpunt is er voor alle inwoners in Warmenhuizen die prettig, zelfstandig en zo gezond mogelijk willen leven. Ze helpen inwoners op weg met informatie, advies, hulp bij het oplossen van problemen en organiseren activiteiten. Dat doen ze aan de hand van 6 thema's

1. Gezond leven & Bewegen
2. Ontmoeten & Meedoen
3. Zorg & Ondersteuning
4. Zelfstandig wonen
5. Grip op geld en administratie
6. Anderen helpen

Voor zover ik weet zijn er geen andere soortgelijke domein overstijgende initiatieven in de gemeente Schagen.

Op zich zeer goede initiatieven die ook het bestuur van Loet10 kunnen inspireren. Maar wat ontbreekt is een breder kader, waardoor er kan worden opgeschaald naar het niveau van de gemeente Schagen en er structureel financiering komt om ook de continuïteit op lange termijn te garanderen. Daar moet Sorgskap Skagen voor gaan zorgen.

Waarom moeten we domein overstijgend samenwerken in Schagen.

Ten eerste is er fundamentele noodzaak anders aan te kijken tegen de domeinen welzijn, zorg en wonen. Tot nu toe dachten wij als land het ons te kunnen permitteren om die domeinen in 'splendid isolation' naast elkaar te laten opereren. De krapte op de arbeidsmarkt en de dubbele vergrijzing leiden tot een wake-up-call. Willen we het niveau van voorzieningen, de solidariteit en de betaalbaarheid kunnen blijven leveren, dan komen we niet meer weg met gescheiden werelden. Zorgzame buurten en dorpen zijn onze enige hoop op een goed leven in de toekomst. De mammoettanker dat het logge middenveld vormt, moet in beweging komen.

Ten tweede, om de mammoettanker in beweging te laten komen, is het nodig niet alleen te laten zien wat werkt, maar ook waarom initiatieven niet opgeschaald worden, waarom het elders helemaal niet werkt en wat daaraan te doen valt. Niet voor niets staat er 'het systeem trotseren' in de ondertitel. Het is mooi dat bevlogen bestuurders en assertieve burgers doorhebben dat zorgzame buurten over grenzen heen kijken. Bij het systeem zijn ze niet altijd zo ver. Terwijl iedereen die je spreekt snapt welke kant we op moeten lopen, zijn de verkeersborden nog van gisteren, waardoor mensen te vaak verdwalen.

Ten derde is er niet alleen een inhoudelijke reden om de tanker in beweging te laten komen, maar ook een diepgevoelde urgentie. Elke dag dat we wachten, hakt de schaarste op de arbeidsmarkt er harder in. Elke dag dat we wachten wordt de intergenerationele solidariteit verder uitgehold, omdat steeds minder jongere mensen belastinggeld kunnen opbrengen om voorzieningen te betalen voor een steeds grotere groep welvarende en veeleisende ouderen.

Op 17 februari 2023 verscheen het manifest 'Gezond ouder worden doe je samen in de buurt' van Marcel Canoy op socialevraagstukken.nl, aangeboden aan de ministers Helder, Van Gennip en De Jonge.

Het manifest werd niet alleen ondertekend door een keur aan prominenten uit alle hoeken en gaten van de ouderenzorg, welzijn, burgerinitiatieven, woningcorporaties, ouderenbonden, patiëntenverenigingen, wetenschappers en wat dies meer zij. Maar daarna ook nog door honderden anderen. Kennelijk voelden alle ondertekenaars de urgentie die landelijk nog niet altijd tot de gewenste acties leidt. Maar alleen een manifest tekenen is niet genoeg.

We moeten zelf in actie komen.

Daarom dit initiatief dat als titel krijgt ***Sorgskap Skagen***.

Sorgskap is een verwijzing naar het Waterschap. Een eeuwenoude organisatie van burgers (en boeren en buitenlui) met als doel het water buiten te houden, want dat is ons aller belang. Omdat het niet om water gaat maar om zorg noemen we het Sorgskap. In het West-Fries om de regionale binding en karakter aan te geven.

De missie van Sorgskap Skagen is om samen een prettig en gezond leven voor alle inwoners van Schagen mogelijk maken.

- Het Sorgskap Skagen organiseert onderlinge hulp en steun vanuit de gemeenschap, op basis van vrijwilligheid en waar nodig ondersteund door professionals.
- Het Sorgskap Skagen streeft naar een inclusieve gemeenschap. Niet alleen gericht op mensen die ondersteuning nodig hebben, maar ook op actieve bewoners, mantelzorgers en de bewoners die solidair zijn.
- Bij Het Sorgskap Skagen staat de zelforganisatie van actieve burgers met de nadruk op eigen regie en een eigen programma centraal.

Het Sorgskap wordt een coöperatieve vereniging waar alle inwoners van Schagen lid van kunnen worden. Door hun lidmaatschap geven ze te kennen dit initiatief te steunen. Daarnaast kunnen ze ook op andere manieren steunen, bijvoorbeeld door bestuurlijk actief te worden en deel te nemen aan werkgroepen en commissies.

Ook bedrijven kunnen de coöperatie steunen, zowel financieel als inhoudelijk.

Onder de koepel van Sorgskap Skagen worden de domein overstijgende samenwerkingsinitiatieven geïnitieerd, ondersteund en integraal gefinancierd.

Uit onderzoek blijkt namelijk dat dit soort initiatieven in den lande aanzienlijke kosten besparingen inhouden voor de WLZ, WZV en WMO.

Sorgskap Skagen kan mensen in dienst nemen die kunnen bijdrage aan de missie.

Andere visie op zorg; uitgangspunt is wederkerigheid .

Wederkerigheid

Wederkerigheid in de zorg is een belangrijk concept dat erkent dat de zorg een interactief proces is tussen de zorgverlener en de zorgontvanger. De zorg komt tot stand in het directe contact tussen degene die de zorg verleent en de degene die de zorg ontvangt. Dit contact heeft alle kenmerken van een relatie. Het gaat niet alleen om het verlenen van zorg aan iemand maar ook om het ontvangen van zorg, het geven van feedback en waardering van de zorgontvanger.

In deze context van wederkerigheid kan de zorgontvanger ook bijdragen aan de zorgrelatie, bijvoorbeeld door hun ervaringen te delen, hun behoeften duidelijk te communiceren, of door de zorgverlener te waarderen. Dit kan de zorgverlener helpen om beter te begrijpen wat de zorgverlener nodig heeft en hoe ze hun zorg kunnen verbeteren.

Wederkerigheid in de zorg erkent ook dat zorgverleners en zorgontvangers elkaar kunnen beïnvloeden en van elkaar kunnen leren. Het bevordert een meer gelijkwaardige en respectvolle zorgrelatie, waarin beide partijen waarde betekenis vinden.

Door aandacht te hebben voor de reacties en de feedback van de zorgontvanger kunnen zorgverleners hun zorgpraktijken aanpassen en verbeteren, wat leidt tot betere zorguitkomsten. Wederkerigheid draagt dus bij aan een meer ethische, effectieve en mensgerichte zorgverlening.

Daar komt geen manager aan te pas!

Vakbekwame zorgverleners

Voor de zorgverlener betekent het dat hij *present* is. Dat hij de behoefte aan zorg in een bepaalde situatie herkent, dat hij alert is op mogelijke zorgbehoeften. Vervolgens moet hij zijn *verantwoordelijkheid nemen* en actie ondernemen door zelf de zorg te verlenen of er voor te zorgen dat de juiste instantie of persoon wordt betrokken. In alle gevallen moet de zorg op een *competente* en *passende* manier worden verleend. De zorgverlener moet in staat zijn om effectief te handelen en de gewenste resultaten te bereiken.

Tenslotte moeten zorgverleners ontvankelijk zijn voor de reactie van de zorgontvanger. Dit betekent dat ze moeten luisteren naar feedback en bereid moeten zijn hun aanpak aan te passen als dat nodig is.

Andere visie op organiseren; betekenisvol verbinden.

- De sociale basisinfrastructuur in de dorpen en wijken is uitgangspunt .
 - Onder de sociale basisstructuur verstaan we alle voorzieningen in een dorp of wijk die mensen nodig hebben om samen gezond en prettig en gelukkig oud te worden.

- De institutionele partners doen mee.
 - Institutionele partners zijn welzijnsorganisaties, zorginstellingen, woningbouwcorporaties en de gemeente. Ze moeten wel van “kleur verschieten”. Ze moeten leren loslaten en de bewoners durven vertrouwen.
- Samen op zoek naar nieuwe bestuursmodellen waarbij sociale impact (waarde toevoegen aan de samenleving omdat de samenleving dat vindt) en het creëren van maatschappelijk aandeelhouderschap (ic. Het Sorgskap Skagen) centraal staan. Iedereen doet mee op basis van gelijkwaardigheid. Het motto is; met elkaar, voor elkaar en door elkaar.

Het Sorgskap Skagen verbindt mensen op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Mensen zijn op een organische wijze met elkaar verbonden, in evenwicht met elkaar en verbonden met de samenleving.
- Zorgzame gemeenschappen moeten de tijd en de ruimte krijgen om zich te ontwikkelen zodat ze in staat zijn om op termijn de taken van de instellingen de gemeente over te nemen. Om de levensvatbaarheid op lange termijn te borgen dienen middelen en diensten te worden overgedragen.

Ander visie op ICT (Informatie en Communicatie Technologie) ; betekenisvol verbonden met elkaar, ook in dienstverlening.

Technologie speelt een steeds grotere rol in ons dagelijks leven, vooral in de communicatie. Deze technologie heeft ons leven compleet op zijn kop gezet. Behalve in de zorg. Vooral de zusteroproep en de alarmering is nog gebaseerd op technologie uit de vorige eeuw. Een tweede constatering is dat onze samenleving complex geworden is en dat de zoektocht naar informatie in het woud van instellingen, organisaties en overheden een grote opgave is. Het internet is voor veel burgers ook een grote hinderpaal. Tenslotte is het vertrouwen in de overheid als partner van de burger nagenoeg afwezig. Sorgskap Skagen wil met hulp van technologie gaan voorzien in de maatschappelijke behoefte naar objectieve informatie, ondersteuning in de omgang met instanties en niet in de laatste plaats de behoefte aan betekenisvol contact.

Sentrale Dienst

Alle leden van Sorgskap Skagen kunnen via internet makkelijk verbinding maken met de Sentrale Dienst. De Sentrale Dienst is 24 uur per dag en 7 dagen per week beschikbaar en bereikbaar voor onder meer:

- Informatie en advies.
- Hulp bij het oplossen van problemen.
- Acute hulp als alternatief voor de sociale alarmering/zusteroproep

De te gebruiken technologie is natuurlijk web based, op basis van open source programmatuur en apparaat onafhankelijk dus ook via touch screen te bedienen.

De centralist is zichtbaar op het scherm en kan in voorkomende gevallen direct handelend optreden door een aanwezige camera te bedienen, de voordeur op afstand te openen, een hulpverlener in te schakelen of direct 112 te bellen.

De Sentrale Dienst kan worden gebruikt voor het dagelijkse praatje, voorziet is de behoefte aan contact en omdat het met beeld is krijgt het contact ook een persoonlijk karakter.

Er is in Schagen al ervaring met een Zorgcentrale voor mensen met een beperking. Deze ervaring kan worden gebruikt bij het opzetten en organiseren van de Sentrale Dienst van Het Sorgskap Skagen.

Gemeentelijk beleid.

Het Sorgskap Skagen sluit aan op de wens van de gemeenteraad om nu daadwerkelijk het seniorenbeleid vorm en inhoud te geven met als thema's:

1. Langer zelfstandig thuis wonen
2. Ontmoeten en meedoen
3. Zorg en ondersteuning in de wijk
4. Wonen
5. Mobiliteit

Community Care

Het Sorgskap Skagen is er niet alleen voor senioren maar voor alle bewoners van de gemeente en wil een actieve bijdrage leveren aan de gemeenschapszorg.

Het Sorgskap Skagen wil in dit kader ook uitdrukkelijk samen met de gemeente optrekken. Sorgskap Skagen is immers een lokaal initiatief om de gemeenschapszorg te stimuleren.

Tenslotte

Het Sorgskap Skagen gaat vorm en inhoud geven aan een noodzakelijke transitie in de zorg. Deze transitie is een proces van structurele, schoksgewijze en onomkeerbare verandering van een dominant regime, dat plaats vindt over een langere termijn. Met 'dominant regime' wordt bedoeld een dominante manier van denken, werken en organiseren binnen een maatschappelijk systeem.

Voor deze transitie vertrekken we vanuit het bestaande en zonder vastomlijnd doel, maar wel met de wil om samen ergens te komen. Er is sprake van een collectieve opgave waarbij er moet worden georganiseerd tussen de organisaties, waarbij we moeten zoeken naar energie die verbindt en samen valt.

De opbouw van Het Sorgskap Skagen zal/moet gepaard gaan met de afbouw van de dienstverlening van de institutionele wereld. Hierbij moet een nieuw samenspel tussen beide werelden worden ingericht. Dit zal een dynamisch proces zijn. Daarom is het zaak om dit samenspel op gezette tijden te herijken.

Hoe kunnen we de concurrentie om schaarse middelen omzetten naar complementariteit van noodzakelijke middelen? Hoe kunnen we regelen dat de gemeenschap maximaal vanuit haar eigen kracht de omgeving kan organiseren, zonder dat het democratisch instituut haar eindverantwoordelijkheid verliest?

Wat kan individuen, Het Sorgskap Skagen, de gemeente Schagen en instellingen krachtiger maken en hoe kunnen ze elkaar versterken?

Dat vereist een dialoog en een positief mensbeeld.

Schagen, 4 maart 2024, Friso Teerink